

RAZVOJ SLOVENIJE OD VSTOPA V EU



Vsi tisti, ki redno berejo uvodnike, so upravičeno zgroženi in se sprašujejo kako to, da danes niti strojniki oziroma tehniki ne držijo več izrečene besede. V zadnjem uvodniku sem namreč zapisal, da se poslavljam od glavnega uredništva in da ne bom več pisal uvodnikov. Pa je prišlo do nepričakovanega dogodka, da sem moral besedo prelomiti. To mi je zelo žal, ker je zame dana beseda še vedno ravno toliko vredna kot zapisana in ne vem kolikokrat podpisana in overovljena.

Pred kratkim smo praznovali dvajseto obletnico vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Narejene so bile številne analize, primerjave in študije, kaj ta evropska skupnost pomeni za slovenski narod in za našo državo. Velika večina analitikov se strinja, da je bila to dobra odločitev, ki pa je Slovenija ni znala prav izkoristiti. Analitiki so enotni, da Slovenija ni naredila pravega razvojnega premika v primerjavi z drugimi državami, ki so se ravno takrat pridružile omenjeni uniji.

Glavni cilj vstopa Slovenije v EU je predvsem razvoj in s tem zvišanje dodane vrednosti proizvodov in storitev, zvišanje standarda in izboljšanje socialne ravni državljanov. To pa se ni zgodilo.

Zakaj? Od desetih držav, ki so se takrat pridružile EU, je Slovenija napredovala najmanj. Ob vstopu je Slovenija dosegala 88 odstotkov povprečne razvitosti EU, merjene z bruto domačim proizvodom na prebivalca, v dveh desetletjih pa je ta razkorak zmanjšala le za tri odstotne točke. Češka in Slovenija zdaj dosegata 91 odstotkov povprečne razvitosti Evropske unije, pri čemer je bila Češka ob vstopu na 75 odstotkih povprečja EU.

Razlogov za to je več. Prav gotovo so krive vlade, ki so v teh dvajsetih letih imele vse razvojne niti v svojih rokah.

Verjetno res drži, da so glavni krivec leve vlade, ki so v letih po osamosvojitvi vladale v več kot 75 odstotkih časa. V drugih državah, ki so napredovale hitreje, je razmerje med levimi in desnimi vladami ravno obratno. Pri tem je verjetno tudi res, da je pri nas sociala na višjem nivoju kot drugje, da so leve vlade bolj dvigovale minimalne plače, uvajale očetovski dopust, višale odstotek plače v času bolniškega staleža, obdavčevale osebne

dohodke, kot bi to ravnale desno usmerjene vlade. To pomeni, kar je na zahodu znano že celo stoletje, da desne vlade ustvarjajo, leve pa zapravljajo. Leve vlade najpogosteje pridejo v krizo, kot je dejala Thatcherjeva, takrat, ko jim zmanjka denarja, ki ni njihov.

V različnih analizah napredka Slovenije v zadnjih dvajsetih letih najdemo tudi argument, da je Slovenija veliko večina pridobljenega evropskega denarja porabila za državne in javne naložbe. Nekateri navajajo številne projekte po Sloveniji, ki so zgrajeni z evropskim denarjem in ne prinašajo nikakršne dodane vrednosti. S temi sredstvi se primarno plačujejo službe v Ljubljani, učinkovitost porabe teh sredstev pa je majhna ali pa je sploh ni.

Slovenija je do sedaj največ evropskega denarja porabila za prenovno železniške proge Ljubljana-Jesenice. Med desetimi največjimi prejemniki ni gospodarskih ali podjetniških projektov. Iz vseh teh sredstev je v Ljubljani in okolici nastala polovica vseh novih delovnih mest v celotni državi. Potem se pa čudimo vsakodnevnim prometnim zamaškom okoli Ljubljane. To ni skladen razvoj celotne države in za to so krive vlade.

V trenutni situaciji pa je zadeva še mnogo bolj zapletena. Čeprav nismo v recesiji in razne napovedi Sloveniji pripisujejo gospodarsko rast, smo tisti, ki delamo v gospodarstvu, zaskrbljeni. V številnih strojniških panogah nimajo zadosti naročil za nove projekte, povpraševanje na trgu pada, konkurenčnost slovenskega gospodarstva se slabša. Prav to slednje je še najbolj skrb vzbujajoče.

Slovenija je pri zadnjih meritvah glede konkurenčnosti padla na svetovni lestvici. To so pred dnevi sporočili z Mednarodnega inštituta za razvoj menedžmenta (IMD) v švicarski Lozani, ki vsako leto pripravlja omenjeno lestvico. Skupno smo zdrsnili za štiri mesta in zasedamo 42. mesto med 64 državami, kar res ni zavidljivo.

Tudi ekonomska svoboda je bistvenega pomena za gospodarsko rast in blaginjo prebivalcev. Leta 2022 smo imeli kljub pandemiji po mednarodnih merilih najvišjo ekonomsko svobodo. Leta 2023 smo padli za pet mest. To poroča Visio Institut. Že vrsto let je povsem na vrhu ali pa tik pod vrhom ekonomske svobode Singapur, kjer imajo zaposleni povprečno plačo 3 000 evrov, na zadnjem mestu pa je že vrsto let Venezuela, kjer je povprečna plača le 3 evre. Ali ni ta podatek izjemno nazoren in tudi priporočilo vsem politikom in drugim, ki odločajo v imenu države?

In o tem slovenski mediji ne poročajo, kot da se nas ne tiče.

Prav tako vzbuja skrb to, da znanje naših dijakov in celo učencev v primerjavi z drugimi državami nazaduje. Nazadujemo na lestvici varnosti državljanov in še bi lahko našteval.

Janez Tušek